

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės tarybos

2022 m. birželio 21 d.

sprendimu Nr. T-322

PATVIRTINTA

Kauno lopšelio-darželio „Vėrinėlis“

direktorius

2022 m. birželio 23 d.

įsakymu Nr. V-74

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „VĖRINĖLIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Duomenys apie įstaigą

Oficialusis švietimo įstaigos pavadinimas – Kauno lopšelis-darželis „Vėrinėlis“ (toliau – Lopšelis - darželis), juridinio asmens kodas 191641248.

Lopšelio-darželio teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

Lopšeli-darželio priklausomybė – Kauno miesto savivaldybės įstaiga.

Lopšelio-darželio savininkė – Kauno miesto savivaldybė (toliau – savininkas), Laisvės al. 96, LT-44251 Kaunas, kodas 111106319. Lopšelio -darželio savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Kauno miesto savivaldybės taryba. Jos kompetenciją nustato Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas.

Lopšelio-darželio buveinė – Žiemgalių g. 1, LT-48222 Kaunas.

Švietimo įstaigos grupė – neformaliojo švietimo mokykla.

Švietimo įstaigos tipas – ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Pagrindinė lopšelio-darželio paskirtis – ugdymas. Mokymo kalba – lietuvių, mokymo forma – dieninė.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymąsi

Lopšelio-darželio ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama humanistiniu požiūriu į vaiką ir vaikystę, laikomasi nuostatos, kad vaikas gerbiamas kaip asmenybė, garantuojama jam teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį. Pagrindinė vertybė yra vaikas ir dėmesio centre – vaiko, kaip aktyvaus bendruomenės dalyvio, ugdymasis. Bendravimo su bendraamžiais, fizinio ir psichinio saugumo, pažinimo, saviraiškos poreikiai bus tenkinami per vaiko kompetencijų ugdymą. Didelis dėmesys skiriamas individualizuotam vaikų ugdymui. Įgyvendinant Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983), siekiama užtikrinti aktyvų vaikų dalyvavimą ugdymo(si) procese, sudaryti sąlygas laisvai reikšti savo mintis, poreikius ir interesus, įgyvendinti sumanymus, teikti siūlymus, rinktis. Ugdant vaiką, siekiama, kad jis augtų orus, smalsus, bendraujantis, sveikas, kuriantis, sėkmingai besiuođantis.

Lopšelyje-darželyje tenkinami įvairūs vaikų poreikiai. Esant įtraukties sunkumams, ugdymas personalizuojamas pagal kiekvieno vaiko individualius poreikius. Bendrojo ugdymo grupėse, pritaikant ar individualizuojant ikimokyklinio ugdymo programą, integruotai ugdomi specialiųjų poreikių vaikai, turintys nedidelių, vidutinių, didelių specialiųjų ugdymosi poreikių.

Ugdytiniams sudaromos sąlygos rinktis veiklą pagal pomėgius ir gebėjimus, lavėti pagal kiekvieno prigimtines galias. Atsižvelgiant į šiuolaikinių („internetu amžiaus“, Alfa kartos, ir kt.) vaikų ypatumus, ugdymo(si) turinys pritaikomas atliepiant vaikų poreikius bei mokymosi stilius, sudarant sąlygas ir galimybes:

- pačiam vaikui susikurti, keisti, pertvarkyti aplinką;
- aktyviai veikti situacijose, kupinose žaislės, nuotykių, atradimų;
- spręsti problemas, tyrinėti ir kritiškai mąstyti;
- veikti komandoje, grupelėse;
- patiems vaikams ieškoti informacijos (enciklopedijos, internetas, QR kodai ir kt.);
- ugdytis naudojant šiuolaikines edukacines priemones (fotoaparatai, interaktyviosios lentos, skaitmeninės knygos, šviesos stalai, „Bee-bot“ robotukai ir kt.);
- bendrauti su kitų Lietuvos miestų *ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikais naudojantis* internetinių pokalbių programomis („Skype“, „Messenger“ ir kt.), įvairiomis platformomis („Zoom“, „Google Meet“ ir kt.);
- dalyvauti ugdomojoje aplinkoje už lopšelio-darželio ribų.

Pedagogų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje dirba aukštos profesinės kompetencijos, pozityvių nuostatų, nuolat tobulėjantys, teikiantys kokybiškas ir šiuolaikiškas ikimokyklinio ugdymo(si) paslaugas mokytojai. Dirba kvalifikuoti meninio ugdymo (muzikos, dailės, judesio) mokytojai-specialistai. Mokytojai, yra ugdymosi idėjų bendraautorai, mediatoriai, aplinkos kūrėjai. Jie:

- yra pasiruošę mokytis kartu su vaikais;
- inicijuoja, ne nurodinėja;
- pasirūpina įtraukiančia medžiaga, priemonėmis, sukuria iššūkius, provokacijas, ugdymosi kontekstus;
- motyvuoja ir padrąsina;
- skatina, inspiruoja, įkvepia;
- nustato ribas ten, kur kyla grėsmės;
- pastebi, išgirsta vaikų idėjas, kurias jie pasako „tarp eilučių“;
- reaguoja į vaikų refleksijas;
- ypač vertina gerų santykių su vaikais užmezgimą ir išlaikymą.

Mokytojai nuolat domisi kintančia aplinka ir reaguoja į pokyčius, naudoja įvairius ugdymo(si) metodus ir formas, apmąsto ir įsivertina savo veiklą, mokosi su kitais ir iš kitų, skleidžia darbo patirtį mikrorajone, mieste ir šalyje, dalyvauja tarptautiniuose ir šalies projektuose bei programose. Lopšelyje-darželyje dirba Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistas, kuris veda edukacinius užsiėmimus vaikams, informuoja ir konsultuoja darbuotojus, ugdytinių tėvus (globėjus) apie vaikų sveikatos stiprinimą ir saugojimą, sveiką gyvenseną, vykdo prevencines priemones. Teikiama specialistų (logopedo, socialinio pedagogo, psichologo, spec. pedagogo) bei mokytojo padėjėjo pagalba.

Pedagogų profesionalumas – pagrindinė kokybiško ikimokyklinio ugdymo sąlyga. Palanki ikimokyklinio ugdymo mokytojų, meninio ugdymo ir kitų pedagogų bei specialistų sąveika su vaiku turi lemiamą įtaką gerai vaiko savijautai ir jo įgyjamai patirčiai. Ikimokyklinio ugdymo mokytojos sprendimus dėl vaikų ugdymosi rezultatų, turinio ir jo organizavimo, vaikų pasiekimų vertinimo priima kartu su tėvais, kitais ugdymo įstaigos pedagogais ir specialistais. Pedagogai bei specialistai reflektuoja vaikų ugdymo kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų ugdymosi pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo uždavinius. Ikimokyklinio ugdymo grupėse dirba kompetentingi, aukštos kvalifikacijos pedagogai. Visi ugdytojai (mokytojai, muzikos, menų pedagogai, logopedė, socialinė pedagogė bei psichologė) kvalifikuoti, įgiję aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą, integruoto ugdymo bei komandinio darbo praktiką.

Lopšelio-darželio pedagoginio proceso savitumas

Lopšelis-darželis yra ikimokyklinio ugdymo mokykla, kurioje veikia 12 grupių.

Sudarytos galimybės vaikams ugdytis 10.5 val., 12 val. per dieną.

Lopšelyje-darželyje ypatingas dėmesys skiriamas bendruomenės emociniam saugumui, sveikatai, fiziniam aktyvumui. Įgyvendinamos socialinių emocijų įgūdžių programos „Kimochois“, „Zipio draugai“, „Dramblys“.

Vykdomos papildomos veiklos vaikams: liaudies žaidimų pamokėlės, fizinio aktyvumo pratybos, sportinių šokių ir jogos treniruotės.

Ugdymas grindžiamas vaiko interesų, iniciatyvų, idėjų palaikymu ir išplėtojimu, ugdymosi kontekstu, provokacijos ir iššūkio sukūrimu ugdytinių įsitraukimui, tyrinėjimui, kūrybai.

Taikomi šiuolaikiniai ugdymo metodai: ugdomosios veiklos moderavimas klausimais, įkūnytasis mokymasis, naratyvinis žaidimas, STEAM ugdymas, projektinės veiklos.

Lopšelyje-darželyje sukurta ir nuolat plėtojama stimuliuojanti, sveika ir saugi, skatinanti žaidimą, aktyvų judėjimą ir įtrauktį vidaus ir lauko aplinka. Ugdymo(si) procesas vyksta ne tik grupių patalpose, bet ir sporto salėje, koridoriuose, lopšelio-darželio kieme ir kitose vidaus bei išorės edukacinėse erdvėse. Vaikai skatinami aktyviai judėti. Lopšelio-darželio kieme įrengta treniruokliai, krepšinio, tinklinio aikštelė, dviračių takas, erdvė žolės rituliui. Sukurtos sąlygos gamtamoksliniam ugdymui. Visos erdvės yra tikslingos, funkcionalios, atviros bendruomenei.

Į ugdymo(si) procesą integruojama tarptautinė eTwinning projektinė veikla. Ugdytiniai supažindinami su įvairių Europos Sąjungos šalių kultūra, tradicijomis ir kalba. Neformalaus ugdymo būrelis suteikia ugdytiniams elementarių pradinių anglų kalbos žinių. Lopšelis-darželis turi patirtį įgyvendinti tarptautinius, respublikinius projektus. Palaikomi ir plečiami ryšiai su rajono ir užsienio šalių ikimokyklinėmis įstaigomis. Apie lopšelio-darželio veiklą informacija teikiama interneto svetainėje www.verinelis.lt ir socialinio tinklapio „Facebook“ paskyroje.

Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai

Lopšelis-darželis „Verinėlis“ įkurtas gražioje, jaukioje, geografiškai patogioje Šilainių mikrorajono dalyje. Veikia 12 grupių: lopšelio (2–3 m.), darželio (nuo 3 iki 5 metų) ir priešmokyklinio amžiaus (5–7 m.) vaikams. Sudarytos galimybės vaikams ugdytis 10,5 val., 12 val. per dieną.

Didelis dėmesys skiriamas įvairiapusiškos veiklos organizavimui, stengiantis sudaryti visiems lygiavertes sąlygas bei suteikti lygiavertį ugdymą. Puoselėjama įstaigos tradicijos, kultūrinės vertybės, bendražmogiškoji kultūra.

Svarbi sėkmingo ikimokyklinio ugdymo(si) sąlyga – mokytojų ir ugdytinių šeimos bendradarbiavimas. Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima grindžiamas abipusiu supratimu ir atsakomybe, geranoriškumu, pagarba, konfidencialumu, pagalba ir dėmesiu. Šeimų lūkesčiai ikimokykliniam vaiko ugdymui nevienodi. Vieniems tėvams (globėjams) aktualu, kad vaikas būtų kokybiškai ugdomas, kad būtų plėtojami jo gabumai ir talentai, kiti tėvai iš lopšelio-darželio labiau tikisi meilės vaikui ir geros vaiko savijautos, dar kiti tikisi pagalbos įveikiant vaiko socialines ir pažinimo problemas. Apibendrinus tėvų (globėjų) lūkesčius, ugdymo(si) procese svarbiausia:

- gera vaiko savijauta, saugumas ir sveikata;
- mokytojų šiluma santykiuose su vaikais ir jų tėvais (globėjais);
- saugi, estetiška ir vaiko poreikius tenkinanti lopšelio - darželio aplinka;
- įdomus, turiningas kasdienis vaiko gyvenimas grupėje.

Tėvai (globėjai) yra nuolatiniai pagalbininkai ugdymo(si) procese, ugdomosios aplinkos kūrime, palaiko tradicijų puoselėjimą, vaikų sveikatos stiprinimą, aktyviai dalyvauja renginiuose, projektuose. Su tėvais (globėjais) tariamasi dėl vaiko ugdymo(si) tikslų, švietimo pagalbos teikimo, vaikų saviraiškos poreikių tenkinimo, atsižvelgiama į jų lūkesčius. Tikslingai modeliuojama praktinė mokytojų ir ugdytinių šeimų sąveika itin reikšminga ir tęsiant grupėje pradėtas veiklas namų aplinkoje, kuria bendruomenės kultūrą, paremtą vertybėmis ir tradicijomis. Bendravimui naudojame elektroninį dienyną, elektroninį paštą, susitikimus, individualius pokalbius, atvirų durų dienas ir pan.

Tėvai yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą, dalyvauja vaiko ugdymo procese kaip partneriai. Pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai. Ugdytinių tėvams (globėjams) organizuojama švietimo pagalba, kuri vykdoma taikant įvairias bendradarbiavimo su šeima formas (individualus bendravimas, bendri tėvų, vaikų ir pedagogų renginiai, tėvų susirinkimai, tėvų švietimas). Šeimos ir mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, supratimu ir pasitikėjimu. Bendruomenės nariai dalijasi atsakomybe ir suvokia šio proceso svarbą.

Ugdymo procesui įtaką daro ir socialinė-kultūrinė aplinka. Plėtojant vaiko įvairias kompetencijas, bendradarbiaujama su socialiniais partneriais: lopšeliais-darželiais „Aušrinė“, „Gintarėlis“, „Šarkelė“, „Giliukas“, Jono Pauliaus II gimnazija, Kauno švietimo inovacijų centru, A. Žikevičiaus saugaus vaiko mokykla, Šilainių biblioteka, Šilainių seniūnija ir Šilainių bendruomenės centru, Kauno valstybiniu lėlių teatru, Lietuvos zoologijos sodu, Kauno vaikų ir moksleivių laisvalaikio rūmais ir kt. Įstaigoje kasmet, gegužės mėnesį organizuojama „Atvirų durų“ savaitė. Kviečiama apsilankyti besidominčius asmenis, informuojama apie teikiamas paslaugas, įstaigos pasiekimus, ikimokyklinio ugdymo privalumus.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo programa grindžiamas šiais principais:

Individualizavimo. Kiekvienas vaikas yra individualus, t. y. turi savo augimo ir brendimo tempą, savitus pasaulio pažinimo būdus, asmeninę patirtį, poreikius, interesus. Išsiaiškinus kiekvieno vaiko savitumą, ugdymo turinys individualiai taikomas, pasirenkami skirtingi ugdymo metodai ir būdai, kuriama ugdymosi aplinka. Pedagogai sistemingai vertina, fiksuoja kiekvieno vaiko daromą pažangą, informuoja tėvus apie vaiko pasiekimus, ugdymosi poreikius ar iškilusias problemas.

Lygių galimybių – visiems vaikams, nepriklausomai nuo lyties, tautybės, socialinės padėties, sudaromos vienodos galimybės ugdytis.

Demokratiškumo. Atviri santykiai, pagarba ir dialogas tarp visų bendruomenės narių. Galimybė rinktis, asmeninis aktyvumas, pakantumas skirtingumams ir bendrumo jausmas. Vaikui suteikiama pasirinkimo laisvė. Vaikai turi laisvę rinktis veiklą, erdvę pagal savo poreikius. Susitarimai bei kartu su vaikais kuriamos taisyklės padeda formuoti atsakomybės jausmą.

Pilietiškumo ir tautiškumo. Ugdymo turinys nukreiptas į vaiko prigimtinių galių tenkinimą. Etninis ugdymas atsispindi visose ugdymosi kompetencijose. Ugdoma vaiko pagarba gamtai ir gyvybei, Tėvynei. Puoselėjamos tautos kultūros vertybės, papročiai, tradicijos.

Visuminio ir integralaus ugdymo. Siekiama sudaryti sąlygas visų vaiko prigimtinių galių (fizinių, pažintinių, kūrybinių, psichinių bei dvasinių) plėtotei, tikslingai formuojant vaiko vertybines nuostatas, užtikrinant visų ugdymo sričių darną. Ugdymo turinys yra kompleksiškas, integralus, orientuotas į visuminį vaiko pasaulio suvokimą ir mąstymo bei veiklos konkretumą. Šis principas padeda ugdyti vaiką visapusiškai, puoselėti jo asmenybę, plėtoti emocines bei pažinimo sritis, vertybines nuostatas, mokyti bendrauti ir bendradarbiauti.

Sveikatingumo. Vaikas ugdomi nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo, pratinasi saugoti savo ir kitų fizinę ir psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje.

Humaniškumo. Pagarba vaiko asmenybei, jo vidinio pasaulio nepriklausomybei ir savarankiškumui, tinkama vaiko fizinių ir psichinių galių plėtotė, prasmingas vaiko poreikius, interesus ir galimybes atitinkantis ugdymo turinys bei metodai, vaiko pasitikėjimas suaugusiais, teisės gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį.

Tęstinumo. Siekiama darnaus vaiko perėjimo nuo ugdymo šeimoje prie ikimokyklinio ugdymo grupėje bei nuoseklaus ugdymo tęstinumo užtikrinimo priešmokyklinėje grupėje.

Konstruktivizmo - sudaromos sąlygos paties vaiko aktyvumui: mėginti, tyrinėti, išgyventi, fantazuoti, išsireikšti, kurti, t. y. jis grindžiamas vaiko patirtimi, vaizduote, kūryba, savaimine arba inspiruota vaikų veikla.

Atsinaujinimo. Ugdymo turinys nuolat atnaujinamas, derinamas su vaiko poreikiais, ugdymo tikslais ir uždaviniais.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis pažangiausiomis mokslo ir visuomenės raidos tendencijomis, kurti sąlygas ir padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

- Saugoti ir stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikius, ugdyti ekologiškos ir sveikos gyvensenos pradmenis.
- Sudaryti sąlygas vaiko saviraiškai meno priemonėmis ir būdais, ugdyti kūrybiškumą, meninius gebėjimus, puoselėti jautrumą aplinkos estetikai ir meno reiškiniams.
- Sudaryti palankias sąlygas perimti tautos dvasinės kultūros pagrindus, ugdyti tautos kultūros saugotoją ir kūrėją, ugdyti pilietiškumo jausmą.
- Skatinti vaikų pažintinį aktyvumą, natūralų smalsumą ir žingeidumą, žadinti pasaulio vieningumo jausmą, gilinti vaiko suvokimą apie save ir supančią aplinką.

- Tenkinti vaikų poreikį žaisti, sudaryti sąlygas jo plėtotei kartu plėtojant vaikų socialinę, emocinę, kultūrinę patirtį. Gerbti ir palaikyti vaikų kultūrą.
- Ugdyti socialinius ir bendravimo įgūdžius, puoselėti demokratišką gyvenseną ir dorines vertybes. Skatinti vaiko savarankiškumą, iniciatyvą, sudaryti sąlygas atsiskleisti ir ugdytis įvairius gebėjimus, puoselėti individualybę.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Ugdymo(si) turinys - vaikų gebėjimų, vertybinių nuostatų, metodų ir priemonių visuma, kurioje pabrėžiama turima vaiko patirtis ir sąsajos su aktualiais socialinės-kultūrinės jo gyvenamosios aplinkos poreikiais. Turinys pritaikomas ir pasirenkamas taip, kad būtų prasmingas ugdytiniui, atitiktų jo polinkius, poreikius ir aktyvaus dalyvavimo kasdienėje grupės veikloje galimybes, tiktų ugdymo(si) aplinkai ir situacijai. Ugdymo(si) turinys orientuotas į įtraukimą, į vaikų įvairovę ir skirtingus ugdymosi poreikius nukreiptą ugdymąsi, užtikrinant kiekvieno vaiko ugdymosi sėkmę ir gerovę. Įtraukusis ugdymas neapsiriboja vien specialiuoju ugdymosi poreikių turinčiais vaikais. Dėmesio sulaukia įvairių individualių poreikių turintys vaikai – išskirtinai gabūs, kilę iš nepalankios socialinės aplinkos, daugiakalbiai, patiriantys mokymosi sunkumų. Ugdymo(si) turinys yra lankstus ir atviras kaitai, siejamas su programos tikslu ir uždaviniais, plėtojantis bendrąsias kompetencijas, kūrybingumo, verslumo ir pasitikėjimo savimi, bendravimo ir kritinio mąstymo gebėjimus, informacinį raštingumą. Šie vaiko gebėjimai plėtojami, siekiant aktyvaus, unikalaus ir kūrybingo vaiko ūgties. Vaiko ugdymosi ypatumai – aktyvumas, unikalumas ir kūrybingumas

Ugdymo(si) turinys įgyvendinamas pasitelkus į vaiką orientuotą, pedagogo ir vaiko sąveiką, problemų sprendimu ir patyrimu grįstą ugdymąsi, taikant šiuolaikiškus metodus, atsižvelgiant į vaikų poreikius, pedagogų sumanymus, gerąją patirtį, šeimos rekomendacijas.

Projektų metodas – ugdymasis veikiant. Projektinė veikla suteikia vaikams įdomios, aktualios ir prasmingos, palaikančios ir stiprinančios jų ugdymosi motyvaciją, padedančios įvaldyti įvairias ugdymosi strategijas, veiklos galimybes. Projekto metu vaikai dalijasi patirtimi, kartu su mokytoju planuoja, tariasi, siūlo, ką galima projekte nuveikti, aktyviai jame dalyvauja. Ugdosi jiems tinkamu tempu, gali klysti ir vėl bandyti. Projektų metodas taikomas, laikantis aiškių ir konkrečių etapų, projektai turi nusistovėjusią struktūrą. Kartu šis metodas yra itin lankstus ir kontekstualus: jis susijęs su santykiais, susitarimais, prasminga vaikų veikla, „ugdymu kiekvienam ir visiems“. Vykdydami projektinę veiklą, mokytojai gali veiksmingai taikyti praktines naujoves, o vaikams sukuriama išskirtinė galimybė išmokyti mokytis, ir kaupti patirtį

Patirtinio ugdymo(si) metodas – tai ugdymo strategija kai ugdymo(si) išteklius yra patirtis. Tai ugdymas(is) veikiant, kai besimokantieji kuria savo žinojimą, įgauna įgūdžių, ugdomi gebėjimus ir vertybes iš tiesioginės savo, o kartais ir kitų patirties. Patirtinis ugdymas(is) yra integrali aktyvaus ugdymo(si) dalis, nes jis vyksta tik tada, kai vaikai yra įtraukiami į tam tikrą veiklą, ją kritiškai reflektuoja ir analizuoja, o gautų rezultatų pagrindu įgyja naudingų išvalgų, kurias naudoja savo suvokimui ir elgesiui keisti.

Naratyvinio žaidimo metodas – vaizduote paremtas kolektyvinis vaidmenų žaidimas, kurio metu vaikai kartu su specialiu žinių turinčiu pedagogu kuria bendrą siužetą. Šis metodas sujungia vaikų pasakojimus, žaidimą, tyrinėjimą ir mokymąsi tam tikru būdu, kai visos šios išvardytos veiklos persipina tarpusavyje bendrai kuriant žaidimo siužetą. Tai yra sutelkta kolektyvinė pastanga, ir ji gali

būti sėkminga tik tada, kai visi dalyviai, tiek vaikai, tiek ir suaugusieji, nuoširdžiai ir atsidavę dalyvauja. Išplėtotos naratyvinio žaidimo formos padeda vaikui formuoti bendruosius gebėjimus, tokius kaip: kūrybiškumas, motyvacija, vaizduotė,

STEAM ugdymo metodas – STEAM ugdymas vertingas kaip integruotas, į kūrybišką ir techninę kūrybą orientuotas mokymas(is), grindžiamas į vaiką orientuota pedagogine sistema, pabrėžiant aktyvaus mokymosi metodų taikymą, ypač probleminį, tyrinėjimu grindžiamą mokymą(si), vaiko savarankišką mokymąsi ir pedagogo kaip pagalbininko, konsultanto vaidmenį. Tradicinė veikla grupėje keičiama į eksperimentų ir tyrimų laboratoriją lauke, muziejuje ar kitoje netradicinėje erdvėje. Tai – ir formų, dydžių, medžiagų būvių, spalvų tyrinėjimas, ir naujų kūrimas, jas maišant, tirpinant. Tai – ir aplinkoje randamų daiktų pažinimas juos ardant, konstruojant, perkonstruojant, projektuojant ir sprendžiant kylančias problemas. Tai – ir pilių statymas iš sniego ir kartoninių dėžių, ir „parduotuvių“, „autoserviso“, statybų ar kt. žaidimai, ir skysčių ar kitų medžiagų pilstymas į įvairius indus, mišinių darymas ir t.t. Kadangi STEAM veikla yra interaktyvi ir grįsta valia ir savireguliacija, empatija, žmogaus veiklos reikšmės ir prasmės suvokimas bei žmonių tarpusavio santykių svarba, tyrinėjimais, ji suteikia daugiau galimybių aktyviai dalyvauti įvairių interesų ir polinkių, charakterių ir temperamentų, skirtingų gebėjimų vaikams, taip pat kitakalbiam vaikams, vaikams iš nepalankios socialinės aplinkos ar turintiems raidos ir / ar emocijų bei elgesio sutrikimų.

Ugdymosi situacijų moderavimas klausimais – mokytojas savo kalba ir iš dalies veiksmais kuria ugdymo(si) situacijas:

- žadindamas vaikų iniciatyvą ir dalyvavimą,
- klausimais nukreipdamas kokiais nors veiklai, tyrinėjimams,
- netiesiogiai „valdydamas“ ugdymo(si) procesą,
- „nukreipdamas“ vaikų energiją tam tikra kryptimi,
- „sekdamas“ paskui vaiko mąstymą, kūrybines idėjas ir žadindamas jų plėtrą,
- nukreipdamas vaiką kurti konkrečias, tiksliai savo žinias,
- nukreipdamas konstruoti grupinį žinojimą.

Įkūnytasis mokymasis dažniausiai vyksta kaip mokymasis grupelėmis. Kiekvienas grupės narys išsako savo idėjas, sužadina savo vaizduotę ir įtraukia gyvenimišką patirtį. Apmąstoma, kokius mes turime „įrankius“: veido išraišką, gestus, pozas, judėjimo trajektorijas, lygius erdvėje (pvz., žemai, prie grindų, labai aukštai, virš galvų ar kt.), vietas ir aplinkos objektus. Kaip šie įrankiai gali padėti perteikti pagrindinę idėją.

Išvykų, ekskursijų metu turtinama vaikų pažintinė, socialinė, kalbinė ir emocinė patirtis, ugdomi įgūdžiai ir gebėjimai. Todėl organizuojame vaikams įvairias išvykas: į teatrą, muziejus, gamtą, kitas ugdymo įstaigas, keliones į kitus miestus. Jų metu plečiamas vaikų akiratis, jie sužino daug naujų dalykų, patiria teigiamų emocijų. Dalyvaujame įvairių įstaigų parengtose edukacinėse programose. Kuo įvairesnis vaikų socialinės patirties kaupimo kelias, tuo geresni bendravimo su kitais gebėjimai ir socialinis supratingumas.

Sportinė veikla – futboliukas, trikreptis, estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai – labai naudinga visapusiškam augančio vaiko vystymuisi: stiprinami raumenys, lavinami judesiai, keliamas viso organizmo tonusas, gerėja plaučių, širdies veikla. Be naudos fizinei sveikatai, sportinė veikla teigiamai veikia ir psichologinius vaiko gyvenimo aspektus. Tai puiki socializacijos ir priemonė, padedant ugdyti kantrybę, koncentraciją, discipliną ir kitas naudingas savybes.

Dalyvavimas komandiniame sporte padeda susirasti draugų, išmokti bendrauti, veikti kartu ir pajusti bendrumo jausmą. Vaikas sportuodamas įgyja pasitikėjimo savimi, išmoksta išreikšti save, ugdomi savikontrolės mechanizmus.

Ugdymo(si) priemonės. Ugdymo(si) priemonės tikslingos, veiksmingos, įvairios, padedančios plėtoti ikimokyklinio amžiaus vaikų fizines, socialines, emocines, pažintines, kūrybines galias. Visos priemonės, žaislai, žaidimai, knygos ir kt. išdėstyti taip, kad būtų prieinami ir pasiekiami vaikams, skatintų jų žingeidumą, norą žaisti, veikti, tyrinėti... Pagrindinės vaiko ugdymo(si) priemonės: žaislai, žaidimai, įvairios medžiagos, daiktai ir daiktų modeliai, sporto ir muzikos inventoriūs, skaitmeninės, interaktyvios, techninės priemonės, knygos, žemėlapiai, nuotraukos, antrinės žaliavos, laboratoriniai prietaisai, namų apyvokos daiktai, baldai, šventinė atributika ir kt. Ikimokyklinio ugdymo(si) priemonės naudojamos: ugdytinių ugdymuisi individualioje ir grupinėje veikloje, vidaus ir lauko erdvėse. Priemonės įsigyjamos atsižvelgiant į ugdytinių poreikius, ikimokyklinio ugdymo(si) programą, grupės veiklos Ugdymo turinys pateikiamas atsižvelgiant į vaiko visuminį pasaulio suvokimą ir yra orientuotas į vaiko gyvenimui ir ugdymui (si) reikalingų kompetencijų plėtotę.

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA
Vertybinė nuostata – domisi savo ir kitų emocijomis ir jausmais.
Esminis gebėjimas – atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose. Emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda)
<p>Vaiko gebėjimai ir veiksena</p> <p><i>Geba išsakyti ir kitaip išreikšti savo jausmus, nuomonę, sumanymus.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta ir pavadina kai kuriuos savo jausmus, išreiškia juos bendraudamas. Pradedama suprasti apibūdinimus: gražus, geras, mylimas, išdykęs ir pan. ir geba save vertinti. • Vaikas tyrinėja savo kūną, jausmus, mintis, kalbą. • Aktyviai plėtoja savo ar suaugusiųjų pasiūlytas idėjas, atskleisdamas savo jausmus, norus, polinkius. • Žaisdamas ir veiklos metu savo jausmus išreiškia verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis: gestais, simboliais, mimika ir pan. • Žaidžia jausmų žaidimus: „Ką žinome vieni apie kitus?“, „Jausmai“, „Aš turiu pilve pyktį ir t.t.“. • Mokosi valdyti savo jausmus: išreikšti žodžiais, piešiniiais, vaidyba, muzika. • Piešia savo kūno siluetą, nupiešia širdį, plaučius, smegenis ir pavaizduoja tą kūno dalį, kur gyvena jausmai. • Stengiasi suprasti ir apibūdinti savo savijautą, reikalui esant kreiptis į suaugusiųjų pagalbą. • Atlieka įvairius draminius vaidmenis, atkreipdami dėmesį į kalbą, mimiką, gestus.
<p><i>Atpažįsta ir įvardija kitų emocijas ir jausmus, tinkamai reaguoja.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Klausydami skaitomų kūrinių mokosi užjausti vienišą ir atstumtą, jam padėti. • Naudoja Kimochi žaisliukus savo ir kitų emocijoms įvardinti, nusakyti būseną. • Vaikas stebi kitus, jų nuotaiką, elgseną, analizuoja, aptaria. • Stengiasi suprasti kitų jausmus ir jų neužgauti. • Suvokia jausmų įvairovę, mokosi suprasti, kad visi turi jausmus.

<ul style="list-style-type: none"> • Mokosi parodyti dėmesį artimiems žmonėms įvairių progų metu. • Sužino, kad yra našlaičių, gyvenančių globos namuose, užjaučia juos.
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ
Vertybinė nuostata - nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.
Esminis gebėjimas - laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.
<p>Vaiko gebėjimai ir veiksena</p> <p><i>Gerbia vaikus ir suaugusiuosius. Derina su kitais savo norus ir veiksmus.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vykdo paprastus suaugusiojo nurodymus. • Tyrinėja, kuo žmonės panašūs ir kuo skiriasi. • Vaikas tariasi dėl taisyklių ir stengiasi jų laikytis. • Jei reikia, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Drauge su kitais kuria meninius projektus, bendrus darbelius. • Su suaugusiojo pagalba mokosi rasti išeitį iš sudėtingos padėties, tobulina partneriškumo ir bendradarbiavimo gebėjimus. • Žaidimų metu modeliuoja situacijas iš gyvenimo, literatūros kūrinių, sugalvoja daug tinkamų išeičių. • Mokosi suvokti, kas yra draugystė ir draugai. Stengiasi suprasti, kas yra paslaptys ir kodėl jas reikia saugoti.
<p><i>Geba numatyti poelgių pasekmes sau ir kitiems</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Supranta klausimus: kas? kur?, neiginius: ne, negalima. • Įsimena grupės, darželio taisykles. • Stebėdami aplinką, klausydami skaitomų grožinės literatūros kūrinių mokosi suprasti neigiamas blogo elgesio pasekmes. • Stengiasi sutvarkyti žaislus, padėti daiktus į vietas, kad kiti galėtų jais naudotis. • Turi informacijos, kaip galima susitvarkyti. • Mokosi kontroliuoti savo elgesį: kalba švelniai, vengia šiurkštumo, irzlumo. • Mokosi suvokti ir atpažinti rizikingas situacijas, pavojingas vietas, nesaugų savo elgesį ir blogus kitų ketinimus. • Sužino į kokius žmones ar tarnybas gali kreiptis į bėdą pakliuvęs vaikas.
<p><i>Savarankiškai ir atsakingai atlieka jam patikėtas užduotis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gali pasirinkti vieną iš dviejų žaislų ar daiktų. • Siekia būti savarankiškas, nepriklausomas – sprendžia, sumano, vykdo. • Pagal budėjimo kalendorių talkina grupėje. • Priima sprendimus dėl veiklos, patiria, išbando. • Eksperimentuoja, išmėgina naujus būdus ir technologijas. • Suaugusiojo sudarytose situacijose bando pasijusti grupės nariu, atsakingu už bendros veiklos sėkmę. • Mokosi prisiimti atsakomybę už savo kasdienį elgesį.
SAVIVOKA IR SAVIGARBA
Vertybinė nuostata - Save vertina teigiamai.

Esminis gebėjimas - Supranta savo asmens tapatumą (aš esu, buvau, būsiu), pasako, kad yra berniukas/mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.

Vaiko gebėjimai ir veiksenos

Supranta savo tapatumą

- Vadina save vardu, kalba pirmuoju asmeniu.
- Gali pasakyti, kas jis – berniukas ar mergaitė.
- Atpažįsta save nuotraukoje, veidrodėlyje, rodo piršteliu, atpažįsta ir parodo šešias ir daugiau savo kūno dalių.
- Stebi savo kūną, apibūdina jo ypatybes.
- Atranda savo panašumus ir skirtumus su kitais vaikais.
- Pasakoja apie savo pomėgius, būdo bruožus, gabumus.
- Keičiasi informacija, mintimis, nuomone, diskutuoja įvairiais klausimais.
- Tyrinėja, kuo žmonės panašūs ir kuo skiriasi: matuojasi savo ūgį, sveriasi, daro pėdų ir delnų atspaudus.
- Apibūdina, analizuoja savo fiziologinius ir psichinius pokyčius: paaugau, kodėl ir kada krenta dantys, pradėjau suprasti, pradėjau jausti, susidomėjau.
- Pokalbių metu sužino, kad žmonės būna įvairių tautybių, kalba kita kalba, laikosi kitokių tradicijų, mokosi būti jiems tolerantiški.
- Sužino, kaip atsiranda nauja gyvybė.
- Stengiasi suprasti, kad visi vaikai svarbūs ir turi lygias teises.
- Sužino, kad gali kreiptis pagalbos, kai pažeidžiamos jo teisės.

Pasitiki savimi, suvokia savo išskirtinumą

- Parodo savojo „aš“ stiprumą, kai susilaiko neverkęs po griuvimo, kai sako „ne“ į suaugusiojo prašymą arba draudimą.
- Kviečia draugus žaisti, derina sumanymus, veiksmus, keičiasi informacija.
- Aktyviai demonstruoja savo gebėjimus įvairių veiklų metu.
- Mokosi pasakyti komplimentus sau ir kitiems. Įvairių veiklų metu tampa vedančiuoju, autoriumi ir pan.
- Mokosi suvokti savo unikalumą ir priklausymą grupei.

SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS

Vertybinių nuostatų - nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.

Esminis gebėjimas - pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

Vaiko gebėjimai ir veiksenos

Geba bendrauti su nepažįstamais žmonėmis

- Pratinasi būti mandagus – pasisveikinti, atsisveikinti, paprašyti, padėkoti.
- Bendraudamas kalba mandagiai.
- Klausydamas skaitomų kūrinių analizuoja tinkamo ir netinkamo bendravimo situacijas.
- Žino ir vartoja sąvoką „kaimynai“, bando vertinti, kokie kaimynai „geri“, o kokie „blogi“.
- Vyksta į teatrą, koncertą, muziejų. Įgyja bendravimo viešose vietose įgūdžių.

<ul style="list-style-type: none"> • Mokosi saugiai elgtis su svetimais ar mažai pažįstamais žmonėmis.
<p><i>Pasitiki jį supančiais suaugusiais</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mėgdžioja suaugusiojo veiksmus, kalbą, poelgius, emocijų raiškos būdus. • Aktyviai veikdamas perima socialines normas, elgesio modelius, tradicijas. • Palaiko kontaktą su suaugusiuoju, kartu piešia, žaidžia, keičiasi informacija, prašo pagalbos. • Žaidžia siužetinius žaidimus, vaizduoja suaugusiuosius. • Pokalbių metu sužino, kaip bendruomenėje žmonės susiję vieni su kitais. • Kartu su suaugusiuoju keliauja į istorines vietas, kultūrinius renginius. • Dalyvauja draugų, šeimų šventėse.
SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS
<p>Vertybinė nuostata - nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.</p>
<p>Esminis gebėjimas - supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalinasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.</p>
Vaiko gebėjimai ir veiksena
<p><i>Žino pagrindines bendravimo taisykles</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mokosi dalintis žaislais ir priemonėmis su kitais vaikais. • Laikosi taisyklių, susitarimų. • Bendraudami kalba mandagiai. • Žaidžia siužetinius žaidimus pritaikydami bendravimo modelius
<p><i>Geba išspręsti nesudėtingus konfliktus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bando valdyti savo norus ir elgesį. • Atkreipia dėmesį ir neigiamai vertina netinkamai pasielgusio vaiko poelgį. • Pastebi ir vertina tinkamo elgesio apraiškas. • Skiria, kada vaikas blogai elgiasi tyčia, kada – ne. • Su suaugusiojo pagalba mokosi surasti tinkamą situacijos sprendimą. • Padedant suaugusiajam mokosi įvertinti kito vaiko savijautą, užjausti, padėti. • Mokosi susivaldyti ir nepakenkti sau ir kitiems patekus į keblį ar konfliktinę situaciją. • Išsiaiškina, į ką gali kreiptis pagalbos.
<p><i>Geba kurti tarpasmeninius santykius, pasipriešinti neigiamai aplinkos įtakai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mokosi numatyti elgesio pasekmes. • Pastebi draugus, turinčius sunkumų kuriems reikalinga pagalba ir palaikymas. • Sužino apie rizikingo gyvenimo būdo požymius ir prevenciją. • Kalba apie matytus blogus žmonių poelgius, analizuoja, kodėl jie taip elgiasi, žino kaip tinkamai elgtis. • Ugdomi gebėjimą atsispirti neigiamai aplinkos įtakai. Mokosi sakyti „ne“.
<p><i>Laisvai jaučiasi naujoje aplinkoje, susiranda draugų, žaidimų</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaučia vis didesnę malonumą žaisdamas su bendraamžiais. • Domisi naujais žaislais, priemonėmis, juos tyrinėja. • Dalyvauja ryto rato užsiėmimuose, prisistato, pasidžiaugia vienas kitu. • Su suaugusiojo pagalba mokosi susipažinti su naujais vaikais: prisistatyti, aptarti pomėgius, susitarti dėl bendros veiklos.

- Vaikas pastebi kitų kvietimą bendrauti: šypsena, žvilgsnį, gestą ir pats rodo iniciatyvą: palaiko sumanymą, siūlo idėjų.
- Domisi draugų pomėgiais, analizuoja jų būdo bruožus, apibūdina savo santykius su jais.
- Mokosi tolerancijos ir pagarbos ne tokiems kaip jis.
- Ugdosi nuostatą susidraugauti su kitu, palaikyti draugystę.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

APLINKOS PAŽINIMAS

Vertybinė nuostata - nori pažinti ir suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.

Esminis gebėjimas -įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.

Vaiko gebėjimai ir veiksena

Pažįsta jį supančią gamtą

- Pažįsta aplinkos daiktus ir artimiausius gamtos objektus, žino jų pavadinimus.
- Stebi gamtoje vykstančius pokyčius visais metų laikais, įspūdžius perteikia kasdienėje veikloje.
- Uodžia įvairius augalus, skanauja vaisius, bando atrasti kvapo ir skonio panašumus ir skirtumus.
- Bendrauja, žaidžia, dalijasi įspūdžiais išvykų į gamtą metu.
- Eksperimentuoja, stebi tyrinėja ir atranda gyvosios ir negyvosios gamtos ypatybes.
- Stebi gamtoje vykstančius pokyčius visais metų laikais, įspūdžius perteikia kasdienėje veikloje.

Turi žinių apie savo šeimą, bendruomenę

- Žino savo ir artimųjų vardus, giminystės ryšį, pažįsta juos fotografijose.
- Piešia ir apibūdina savo šeimos narius, žino jų profesijas, pomėgius.
- Piešia šeimos „medį“.
- Ugdosi pasididžiavimą savo šeima, suvokia šeimos svarbą.
- Supranta šeimos rūpesčius ir džiaugsmus.
- Dalyvauja bendruose vaikų ir tėvų projektuose, supranta, kad šeimoje būtina vienas kitam padėti.
- Įsimena savo adresą, telefoną, mamos, tėčio ir kitų šeimos narių vardus, darbovietes.
- Žiūrinėja šeimos nuotraukų albumus, komentuoja.

Suvokia savo priklausomybę tautai, valstybei

- Įvairių veiklų metu suaugusiųjų padedamas vaikas susipažįsta su tautos istorija, sužino, kas yra valstybės prezidentas.
- Suvokia, kad Lietuvoje gyvena lietuviai.
- Aktyviai veikdamas išsiaiškina valstybės simboliką ir jos reikšmę.
- Klausosi skaitomų grožinės literatūros kūrinių, legendų ir padavimų apie svarbiausius Lietuvos istorinius įvykius, vietas ir pan.

- Edukacinių žaidimų metu neakivaizdžiai keliauja įžymiausiomis gimtojo miesto, rajono, Lietuvos vietomis.
- Vartydami knygeles ir klausydamiesi pasakojimų sužino apie svarbiausius Lietuvos gamtos turtus.
- Susipažįsta su gimtojo miesto Kauno istorija.
- Išsiaiškina, kas tai yra gimtinė.
- Bendraudami sužino, kad Lietuvoje gyvena ir kitų tautybių žmonės.
- Klausydamiesi pasakojimų, vartydami knygeles vaikai sužino, kad pasaulyje gyvena įvairių rasių, tautybių žmonės, kad jie turi savo valstybes, tradicijas ir kalbą.

SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS

Vertybinė nuostata - nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas.

Esminis gebėjimas - geba skaičiuoti daiktus, palygti daiktų grupes pagal kiekį, vartoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradedą suvokti laiko tėkmę ir trukmę

Vaiko gebėjimai ir veiksėnos

Geba apibūdinti daiktus pagal dydį

- Atrenka daiktus pagal dydį (didelis – mažas), lygina dydžius uždedant daiktus vienas ant kito ar įdedant vienas į kitą, rūšiuoja didelius ir mažus daiktus.
- Veikia su daiktais, vertina jų dydį, pagal dydį rūšiuoja daiktus.
- Lygina skirtingus ir vienodus daiktus: pagal ilgį, aukštį, plotį, storį uždedant vieną ant kito, pridedant vieną prie kito.
- Bando suvokti ilgio pastovumą: virvutės ilgis nesikeičia užmezgus magą, sulenkus per pusę, suraičius, vamzdelio ilgis nesikeičia sulenkus jį ir pan.
- Bando suvokti tūrio pastovumą: manipuliuoja vandeniu, smėliu ir kt., keičiant indų formą.
- Kalbėdamas, veikdamas su daiktais vartoja dydį apibūdinančias sąvokas: ilgas, trumpas, didelis, mažas, toks pat, kitoks ir pan.

Geba atpažinti ir pavadinti formas

- Lygina geometrines formas, skirsto jas į apvalias ir kampūotas.
- Taiko geometrines formas į atitinkamas kiaurymes, pastebi skirtumą.
- Veikdamas su daiktais, regėjimo ir lytėjimo pojūčiais mokosi skirti geometrines formas ir įsimena jų pavadinimus.
- Žaisdamas naudoja įvairios formos figūras, statybines detales.
- Naudoja žinomas formas piešiant, tapant, aplikuojant, dėlioiant įvairius raštus, vaizduojant daiktus.
- Atpažįsta įvairias formas gamtoje, žaidžia vaizduotės žaidimus „Panašu į ...“.
- Atranda daiktų pėdsakų žymes; ratų, pėdų, letenų, geometrinių figūrų pėdsakus smėlyje, sniege.
- Žaisdamas didaktinius žaidimus grupuoja figūras pagal formą, spalvas, dydį; dėlioja figūras didėjimo ir mažėjimo tvarka.

Supranta kiekybinę žymėjimą skaičiumi

- Įgyja intuityvų supratimą apie kiekį, vartoja sąvokas vienas, daug, mažai.
- Mokosi suprasti apie grupių lygybę ir nelygybę: nuosekliai uždeda vieną daiktą ant kito, prideda vieną prie kito.
- Patys bando sudaryti grupių lygybę ar nelygybę pridedant ar atimant vieną daiktą.
- Vartoja sąvokas tiek pat, po lygiai, daugiau, mažiau.
- Skaičiuoja daiktus nuo 1 iki 10, sąmoningai sudaro skaičių eilę, įsimena skaičių seką, supranta 0 sąvoką.
- Suvokia kiekvieno skaičiaus sandarą iš vienetų: 5 – tai 1,1,1,1,1, ar mažesnių skaičių: 5 – tai 2+3.
- Mokosi skaičiuoti vartodami kelintinius skaitvardžius.
- Mokosi dalinti į 2 – 3 - 4 lygias dalis, vartoja sąvokas pusė, trečdalis, ketvirtadalis.
- Atlieka monetų keitimo operacijas iki 10 centų vertės.

Pažįsta skaitmenis nuo 0 iki 9

- Bando suvokti, kuo skiriasi raidės ir skaitmenys, kuo panašūs.
- Žaisdami didaktinius žaidimus mokosi pažymėti skaičių atitinkamu skaitmeniu.
- Pasivaikščiojimų metu pastebi skaitmenis aplinkoje: namų, autobusų numeriai, kainos, darbo valandos ir pan.
- Dailės užsiėmimų metu dekoruoja mokytojos užrašytus skaitmenis; patys bando juos pavaizduoti panaudodami įvairias medžiagas: plastiliną, tešlą, popierių ir pan.
- Moka parašyti skaitmenis nuo 0 iki 10.

Skiria pagrindines spalvas ir atspalvius

- Žino pagrindines spalvas.
- Atrenka vienos spalvos kubelius.
- Pasivaikščiojimų metu stebi gamtos spalvas įvairiais metų laikais, jas pavadina.
- Stebi tautodailės kūrinius, atkreipia dėmesį į spalvų derinius.
- Eksperimentuoja su dažais, išgauna įvairiausių atspalvių, bando juos pavadinti, ieško aplinkoje tokios spalvos daiktų.
- Stebėdami vandens purslus, muilo burbulus, vaivorykštę, susipažįsta su spektro spalvomis, išsiaiškina, kokios jos.

Gerai orientuojasi erdvėje

- Orientuojasi erdvėje, supranta sąvokas „ant“, „po“, „aukštai“, „žemai“.
- Skiria kairę ir dešinę kūno puses, kūno priekį, užpakalį, dešinę, kairę ranką, koją.
- Nustato, parodo ir pavadina kryptis, orientuodamiesi į savo kūno padėtį: pirmyn, atgal, kairėn, dešinėn, aukštyn, žemyn.
- Mokosi nustatyti daiktų padėtį vienas kito atžvilgiu: šalia vienas kito, už, prieš, tarp, viduje, išorėje, aplink, po ir pan.
- Išmoksta orientuotis stalo, popieriaus paviršiuje: piešia lapo viršuje, apačioje, dešinėje ir pan.
- Piešia smulkius ornamentus, rašmenis iš kairės į dešinę, pirštu seka skaitomą tekstą.

Suvokia laiko tėkmę

- Savitai apibūdina veiksmų nuoseklumą: „kai pavalgysiu, eisiu į lauką“, „kai pamiegosiu, važiuosiu į svečius“ ir pan.

<ul style="list-style-type: none"> • Žino, jog gamtoje esama įvairios trukmės pasikartojančių ciklų (kartojasi savaitės dienos, metų laikai ir pan.). • Kasdieniame gyvenime naudoja laiko sąvokas: „dabar“, „vėliau“, „vakar“, „šiandien“, „rytoj“, „vasarą“, „rudeni“ ir pan. • Bando perprasti nuoseklumo ryšius: paros dalių kaita, buities darbų ritualai, kalendorinių švenčių pasikartojimas, augalo, gyvūno, žmogaus augimo (vystymosi) stadijų kaita. • Atpažįsta mechaninio ir elektroninio laikrodžio rodomą laiką. Įvardija, kuriuo laiku keliasi ar eina miegoti, kada prasideda jo mėgstama televizijos laida, treniruotė ar pan.
INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS
Vertybinė nuostata- didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.
Esminis gebėjimas- savo iniciatyva pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia, ją plėtoja, po tam tikro laiko tarpo veiklą pratęsia, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.
Vaiko gebėjimai ir veiksenos
<i>Geba įsitraukti į suaugusiojo pasiūlytą veiklą</i> <ul style="list-style-type: none"> • Veikia susitelkęs, išradingai, kūrybiškai. • Pasiūlo ir išbando keletą galimų užduoties atlikimo variantų. • Užduotis atlieka iki galo. • Kantriai ir iki galo atlieka jam nepatrauklią veiklą. • Atkakliai bando atlikti užduotis, nepavykus, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.
<i>Geba savarankiškai susirasti veiklą ir ją plėtoti</i> <ul style="list-style-type: none"> • Sugalvoja būdus, kaip pasiekti neprieinamą norimą daiktą. • Pats pasirenka vieną iš keleto daiktų ir su juo veikia. • Įvardija, ko dar reikia jo veiklai plėtoti. • Siūlo grupės draugams įsitraukti į jo sugalvotą veiklą. • Noriai imasi sudėtingesnių, daugiau laiko reikalaujančių veiklų. • Pasirinktą veiklą tęsia po kelių valandų ar kitą dieną.
TYRINĖJIMAS
Vertybinė nuostata- smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.
Esminis gebėjimas- aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą ir bandymą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.
Vaiko gebėjimai ir veiksenos
<i>Tyrinėdamas atranda daiktų bei reiškinių įvairovę</i> <ul style="list-style-type: none"> • Natūraliai susidariusiose ir suaugusiojo parengtose situacijose lavina uoslės ir skonio suvokimą. • Supranta sąvokas saldus – sūrus, kvėpia – smirdi. • Apibendrina daiktus pagal jų funkcinę reikšmę (puodelis – gerti, kėdė – sėsti...). Stebi savo aplinkoje įvairius daiktus, jais naudojami, tyrinėja. • Vaikas eksperimentuoja savo pojūčiais, tyrinėja aplinką: įsiklauso, įsižiūri, uodžia, liečia, ragauja, stebi atsiradimą, pokyčius.

- Ilgesnį laiką kryptingai stebi įdomesnius reiškinius, pavadina, apibūdina, skaičiuoja, matuoja, gretina, lygina, grupuoja.
- Tyrinėja paviršiaus savybes: šaltas, šiltas, švelnus, šiurkštus, gruoblėtas, apskritas, kampuotas, spalvotas ir t.t.
- Susipažįsta su kai kuriais senoviniais daiktais, įnagiais, sužino apie jų panaudojimą.
- Tyrinėja daiktui ar daiktų grupei būdingus požymius ir juos įvardija.
- Skirsto daiktus pagal paskirtį: vartojamas maistui, skirtas darbui ir pan.
- Sudaro daiktų grupes pagal pasirinktą ar nurodytą požymį.
- Tyrinėja pojūčiais ir atpažįsta medžiagą iš kurios pagamintas daiktas: medinis, keraminis, odinis, lininis, plastmasinis, geležinis ir t.t.
- Sužino priešybių ryšius: šilta – šalta, daug – mažai, diena – naktis ir t.t.
- Mokosi skirti visumos ir dalies santykius: žmogus ir jo veidas, juostos raštas ir jo elementai ir pan.

Geba naudotis įrankiais bei priemonėmis

- Bando eksperimentuoti: pila vandenį ant smėlio, stebi kaip jis susigeria; žiemą atsineša į grupę sniego ar ledo ir stebi kaip jis tirpsta.
- Veiklai panaudoti įvairius įrankius bei priemones: žirkles, klėjus, atsuktuvą, plaktuką, liniuotę ir kt.
- Išbando techninius pasaulio pažinimo būdus – ką nors sujungti (suklijuoti, sunerti, supinti ir kt.), atskirti (atplėšti, nukirpti, nupjauti, išardyti), matuoti.
- Eksperimentuoja su mažiau įprastais daiktais, padedančiais suvokti kai kuriuos reiškinius: veidrodžiu, padidinamuoju stiklu, magnetu ir pan.
- Tyrinėja medžiagų savybes, išbando jų derinius.
- Atlieka problemines užduotis, tyrinėja techninius atradimus: prietaisų galimybes, energiją, žaidžia kompiuteriais, klausosi muzikos.
- Sugalvoja ir išbando įvairias inžinerines idėjas: kaip padaryti, kad suktųsi, skambėtų, riedėtų ir pan.
- Atlikdamas bandymus, naudoja specialias priemones: žymėtus matavimo indus, kolbas, pipetes, liniuotes, matuoklius, mikroskopą, kompasą ir pan.

Geba taikyti elementariąsias mokslo žinias

- Stebėdamas aplinką, kelia probleminius klausimus, samprotauja apie galimus atsakymus, išsako spėjimus.
- Atlikdamas eksperimentus, stebėjimus, remiasi jau turima patirtimi, taiko analogijas.
- Eksperimentuodamas pritaiko turimas matematinės, inžinerinės, gamtamokslines žinias.
- Pratinasi „užrašyti“ stebėjimo, tyrinėjimo rezultatus simboliais, paveikslėliais; sudaro planą, žemėlapi, „užrašo“ eksperimento eigą.
- Samprotauja ir bando formuluoti išvadas, apibendrinti.

PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybinė nuostata- nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas- atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Vaiko gebėjimai ir veiksena

Savitai sprendžia iškilusias problemas

- Kliūtims įveikti išbando savo taikytus anksčiau ar naujai sugalvotus veikimo būdus.
- Sugalvoja keletą kliūčių įveikimo variantų, juos išbando.
- Ieško tinkamų sprendimų, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.
- Modeliuoja situaciją su humoru, supranta, kad sprendžia „netikroviškai“.
- Tariaisi su kitais dėl veiksmų atlikimo.

Supranta, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema

- Niekieno neverčiamas imasi nežinomos veiklos.
- Išbando įvairias daiktų panaudojimo galimybes.
- Susidūręs su sudėtinga veikla, kliūtimi, išbando jau žinomus veikimo būdus.
- Pataria draugui, kaip elgtis probleminėje situacijoje.
- Bando įveikti sunkumus pats.
- Stebi, kaip panašioje situacijoje elgiasi kiti ir išbando jų naudojamus būdus.
- Supranta, kad pavyko įveikti sunkumus.

Mokosi spęsti elementarias mokslines problemas

- Emociškai reaguoja stebėdamas eksperimentus. Įvairiais būdais bando išsiaiškinti reiškinių esmę ar prietaisų veikimo principus. Mokosi žaisti šaškėmis. Sprendžia galvosūkius, dalyvauja viktorinose, savitai argumentuoja

MOKĖJIMAS MOKYTIS

Vertybinė nuostata- domisi tuo, kas nauja, palankiai nusiteikęs naujoms veikloms.

Esminis gebėjimas -savo iniciatyva pagal savo pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia, ją plėtoja, po tam tikro laiko tarpo veiklą pratęsia, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbą, kai nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Vaiko gebėjimai ir veiksena

Geba ieškoti naujos informacijos

- Atrenka daiktus, žaislus, paveikslėlius pagal du nurodytus kriterijus.
- Grupuoja vienos rūšies daiktus.
- Varto knygeles, enciklopedijas, žiūri nuotraukas, paveikslus.
- Padedant suaugusiajam tyrinėja žemėlapius.
- Klausosi skaitomų informacinių tekstų.
- Klausinėja suaugusiųjų ir bendraamžių, ieško atsakymų į rūpimus klausimus.
- Sudarinėja gamtos objektų ir reiškinių stebėjimo kalendorius, aptaria rezultatus, formuluoja išvadas.
- Informacijos paieškai naudoja IT.

SAKYTINĖ KALBA

Vertybinė nuostata- nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.

Esminis gebėjimas- klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiaisiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.

Vaiko gebėjimai ir veiksena

Geba jausti kalbos grožį ir vaizdingumą

- Seka skaitomos pasakos veikėjų veiksmų nuoseklumą, imituoja jų veiksmus.
- Susipažįsta su įvairiomis kalbomis: žmonių, paukščių, žvėrelių, spalvų, garsų, linijų, judesių, mimikos. Įvairių veiklų metu, dienos režimo momentais įgyja vis naujų sąvokų ir taisyklingai jas vartoja.
- Vaikas klausosi sekamų pasakų, skaitomų grožinės literatūros kūrinėlių, grupės draugų, įrašų, radijo ir TV laidų.
- Išvykų metu stengiasi pajusti gamtos kalbą, susijusią su metų laikų požymių kaita: čiurlena upelis, tirpsta varvekliai, čiulba paukščiai, ošia miškas ir t.t.
- Įsiklauso, kaip apie tą patį reiškinį rašo skirtingi autoriai, kokias skirtingas kalbos vaizdumo priemones panaudoja.
- Skaitant grožinę literatūrą įsimena vaizdingus posakius ir stengiasi taikliai juos pavartoti kasdieniame gyvenime.
- Švenčių ir popiečių metu susipažįsta su įvairiomis lietuvių kalbos tarmėmis, pratinasi jas atpažinti.

Gerais skiria garsus pagal klausą

- Klausosi trumpų pasakų ir pasakojimų.
- Klausosi smulkiosios tautosakos įrašų, paukščių balsų pamėgdžiojimų, gamtos garsų, stengiasi juos išgirsti ir atpažinti gamtoje, pratinasi juos pakartoti.
- Įsiklauso į įvairius garsus mus supančioje aplinkoje, lygina juos.
- Klausosi savo ir kitų vaikų bei suaugusiųjų kalbos įrašų, juos analizuoja
- Mokosi skirti garsus pagal artikuliaciją ir skambesį.
- Belsdami, plodami pakartoja nesudėtingas ritmines struktūras, išbeldžia skiemenų skaičių.
- Mokosi rasti nurodytą garsą tarp kitų, skiemenyje, žodyje ir pan.
- Klausydamasis pratinasi išgirsti ir suvokti kalbos prasnę, turinį, intonacijas.

Kalba taisyklingai, prasmingai, raiškiai.

- Derina žodžius. Kalba trijų žodžių sakiniais.
- Kalbasi su grupės draugais, pedagogais, pasakoja patirtus įspūdžius, kuria išgalvotas istorijas.
- Deklamuoja, vaidina, mėgdžioja, seka girdėtas pasakas, kuria skaičiuotes, garsų pamėgdžiojimus ir k.t.
- Mokosi apibūdinti įvairius aplinkos objektus, gamtos reiškinius, žmones.
- Atlieka užduotis, koreguojančias kalbos sutrikimus.
- Atlikdamas specialius pratimus lavina artikuliacijos aparatą.
- Mokosi diferencijuoti žodžius, besiskiriančius viena fonema.
- Su suaugusiojo pagalba mokosi tiksliai formuluoti sakinius.
- Žaidžia vaidmeninius žaidimus, pritaikydami kalbą pasirinktam vaidmeniui.

Žodynas gausus, išlavėjęs

- Apibūdina jam žinomus daiktus, žaislus, su kuriais žaidžia, drabužius, gyvūnus, maistą, veiksmus, parodo juos paveikslėlyje.
- Išmoksta daiktų ir reiškinių pavadinimus, įvardija veiksmą, sužino atskirų požymių pavadinimus.
- Komentuoja, kaip supranta nežinomus žodžius, informacijos ieško klausinėdamas draugų, suaugusiųjų.
- Užsiėmimų metu mokosi panašios ir priešingos prasmės žodžių.
- Aiškinasi žodžių prasmę, reikšmę, vartojimą, kuria naujus žodžius, ieško panašiai skambančių, besirimuojančių žodžių.

Atsako į klausimus, rišliai pasakoja

- Žaisdami komentuoja ką daro, įvardija, apibūdina.
- Komentuoja ką darys, stabdo, liepia ir pan.
- Žaisdamas nusako savo veiksmus, derina žaidimo siužetą su draugais.
- Pasakodamas sieja sakinius, pasirenka įprastas siejimo priemones: jungtuką „ir“,rieveiksmį „pasakiau“, įvardžius „jie“, „jina“ ir t.t.
- Pasakoja pagal paveikslėlių serijas, savo piešinius, knygų iliustracijas.
- Pasakoja patirtus įspūdžius.
- Žaisdami žaidimus, patys kuria situacijas, pasakoja, kas ir kaip turi vykti.
- Pasakoja apie savo mėgstamus kūrinius, žurnaliukus, TV laidas, herojus, bando argumentuoti savo pasirinkimą.
- Kuria numatomos veiklos planą: garsiai sako, ką mano daryti, kokių nuoseklumu, kokias priemones pasirinks.
- Pokalbių metu kalbama apie tai, ką vaikas norėtų patirti, apie ką svajoja.
- Mokosi atsakyti į klausimus žodžių junginiu, trumpu sakiniu.

Geba bendrauti ir išreikšti save kalbos pagalba

- Vartoja daiktavardžius, būdvardžius, skaitvardžius, įvardžius, jaustukus, išiktukus, funkcinius žodelius: ant, į, šalia, po, pas, prie, iš, su.
- Žaisdamas vartoja veiksmažodžius, daiktavardžius, įvardžius, būdvardžius,rieveiksmius, jaustukus, žodžio formas, derina galūnes.
- Domisi suaugusiųjų darbais, elgesiu, šneka.
- Dalyvauja organizuojant įvairias pramogas, pasilinksminimus.
- Planuoja ir atlieka bendrus kūrybinius darbelius.
- Klausydami pasakų išsiaiškina retai vartojamų žodžių prasmę.
- Kuria savas pasakas, stengiasi vartoti retesnius žodžius. Pagal girdėtas pasakas kuria savo, keičia pabaigą, įvykių seką, veikėjus.
- Žaidžia žodžių žaidimus: įvairiai juos intonuoja, įsiklauso į skambėjimą, kuria naujus žodžius vadovaudamiesi jau atrastu kalbos jausmu.
- Kuria skaičiuotes, ketureilius, garsų pamėgdžiojimus, erzinimus.

Laikosi kalbos kultūros principų

- Tinkamai išreiškia savo norus ir pageidavimus.
- Kalba ramiu tonu, aiškiai, mandagiai.
- Mokosi užkalbinti, paprašyti, kitą žmogų, pasakyti kitaip, jei jo nesuprato.
- Bando diskutuoti įvairiais klausimais, siekia įsitvirtinti kaip žinovas.

<ul style="list-style-type: none"> • Mokosi išklaudyti pašnekovą, išreikšti savo nuomonę jos neprimetant kitiems.
RAŠYBINĖ KALBA
Vertybinė nuostata- domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu
Esminis gebėjimas -atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti
Vaiko gebėjimai ir veiksena
<p><i>Domisi skaitymu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaizduoja, kad skaito, siužetą atpasakodami pagal iliustracijas. • Žiūrinėja knygas ir periodinius leidinius, kartu su pedagogu skaito grožinės ir pažintinės literatūros knygas. • Suvokia, kad knygas reikia saugoti, taiso suplyšusias. • Domisi abėcėlės raidėmis, tekste suranda žodžius, prasidedančius ta pačia raide. • Tardamas garsą suranda jį atitinkančią raidę tekste. • Pažįsta keliolika abėcėlės raidžių. • Pasivaikščiojimų metu bando perskaityti gatvių, parduotuvių, kavinių pavadinimus.
<p><i>Domisi rašymu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Įvairiais pieštukais, flomasteriais, rašikliais keverzoja, imituoja rašymą. • Piešia ornamentus, rašo molyje, smėlyje, lentoje ir kt. • Lavina smulkiosios motorikos raumenis rašydamas molyje, smėlyje su pagaliukais, akmenukais, ir kita gamtine medžiaga. • Kuria knygeles, sveikinimo atvirukus, kvietimus, žemėlapius, grupės taisykles. • Kuria skelbimus, kvietimus, atvirukus piešdami, tapydami, aplikuodami. • Piešia smulkius ornamentus, rašmenis iš kairės į dešinę, pirštu seka skaitomą tekstą. • Iliustruoja savo sugalvotus pasakojimus, pagamintas knygeles, rengia parodėles. • Sugalvoja savo knygelėms pavadinimus. • Pasižymi savo daiktus kortele su užrašytu vaiko vardu. • Mokosi parašyti savo vardą ant darbelio ar piešinio. • Dėlioja įvairias dėlionės su raidėmis. • Piešia smulkius ornamentus, atlieka užduotėles pratybų sąsiuvinukuose. • Piešia ir dekoruoja raides popieriaus lape. • Piešdamas, kopijuodamas, bandydamas rašyti mokosi taisyklingai laikyti pieštuką. • Kopijuoja raides, aktualius žodžius. • Spausdintinėmis raidėmis parašo savo vardą. • Kompiuteriu parašo keletą raidžių ar žodžių, juos perskaito.

SVEIKATOS KOMPETENCIJA

KASDIENIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI
Vertybinė nuostata- Noriai įvaldo sveikam kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.
Esminis gebėjimas- tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojasi tualetu. Prižiūri savo išorę: prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.
Vaiko gebėjimai ir veiksena

Pažįsta savo kūną, domisi sveikata

- Turi aiškų savo kūno vaizdą.
- Skiria savo asmeninius daiktus.
- Mokosi ir nori būti tvarkingi, laikosi švaros, deramai prižiūri savo kūną ir drabužius.
- Susipažįsta su kūno dalimis, vidaus organais, žino jų paskirtį.
- Taiko sveikos gyvensenos įgūdžius kasdieniniame gyvenime.

Žino asmens higienos taisykles ir jų laikosi

- Jaučia, kada nori „ant puoduko“, suaugusiajam padedant naudojasi tualetu.
- Pažįsta higienos reikmenis (muilas, rankšluostis, nosinė, šukos ir t.t.) ir padedamas suaugusiojo jais naudojasi.
- Mokosi rūpintis kūno švara, naudotis higienos reikmenimis.
- Skaito kūrinėlius apie dantukų priežiūrą, mokosi taisyklingai valytis dantis.
- Prižiūri savo rūbelius ir kitus asmeninius daiktus, kad jie būtų švarūs, tvarkingi.
- Su suaugusiojo pagalba ir savarankiškai tvarkosi žaislus ir veiklos vietą.
- Tvarkingai naudojasi tualetu, dažnai plauna rankas.
- Teisingai rengiasi panaudodamas paties susikurtus ir suaugusiojo parodytus būdus.
- Savarankiškai ir su suaugusiojo pagalba mokosi prižiūrėti plaukus.
- Suaugusiojo padedami išsiaiškina regos saugojimo principus: kokiomis sąlygomis reikia skaityti, kiek laiko galima žiūrėti televizorių ar žaisti kompiuteriu, kada reikia akinių nuo saulės, kokie pratimai stiprina regėjimą.
- Klausydami įvairaus garsumo ir stiliaus muzikos ir analizuodami savo pojūčius, suranda visai grupei priimtina variantą

Žino sveikos mitybos principus

- Valgydamas naudoja šaukštą, nusišluosto servetėle.
- Geria iš puodelio.
- Žino, kad negalima valgyti karšto maisto.
- Padedami suaugusiojo įvairių veiklų metu sužino apie maisto produktų poveikį sveikatai.
- Gamina ir ragauja įvairius patiekalus.
- Iš paveikslėlių sudaro patiekalų receptus, meniu.
- Dėlioja vaisių, daržovių loto.
- Padedamas suaugusiojo sudeda sveikos mitybos piramidę.
- Dalyvauja darželyje rengiamose sveikos mitybos viktorinose, kūrybinėse rudens gėrybių parodėlėse.

Supranta grūdinimosi svarbą

- Atpažįsta savo drabužėlius.
- Suaugusiojo padedamas mokosi tinkamai apsirengti.
- Eina pasivaikščioti bet koku oru.
- Atlieka užduotis su vėsiu ir šiltu vandeniu.
- Stebi, kokiu oru kuo apsirengę, apsiavę, tyrinėja kūno pojūčius.
- Saugosi žalingo saulės spindulių poveikio įvairiomis priemonėmis.
- Skaito grožinės literatūros kūrinėlius apie grūdinimosi svarbą, kuria inscenizacijas.

Supranta, kas tai yra sveika ekologiška aplinka

- Stebi aplinką, samprotauja, kas jiems sukelia gerus jausmus, o kas nepatinka.
- Stebi ir prižiūri darželyje augančius augalus, sužino apie jų poveikį sveikatai.
- Prižiūri augančius vaistinius augalus, mokosi juos rinkti, ruošti žiemai.
- Turi galimybę pažinti juos įvairiais pojūčiais: liesti, uosti, ragauti.
- Ruošia vaistinių augalų arbatos receptus, piešia ar užrašo juos kortelėse.
- Klausosi skaitomų pasakėlių apie vaistinius augalus iš knygelės „Mažosios burtininkės vaistažolės“.
- Sužino, kaip reikia elgtis gamtoje, kad nepadarytų jai žalos.
- Supranta, kad gamtos niokojimas vėliau sukelia žalą žmogui.
- Įgyja žinių apie buitinių atliekų rūšiavimą.

FIZINIS AKTYVUMAS

Vertybinė nuostata- noriai, džiaugsmingai juda.

Esminis gebėjimas- eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tiksliai, atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.

Vaiko gebėjimai ir veiksenos

Mėgsta aktyvų judėjimą, judėjimas jiems teikia džiaugsmą

- Pratinasi eiti įveikdamas kliūtis: perlpti per lazda, eiti lenta, suoliuku, lipti į kalniuką, leistis nuo jo.
- Šokinėja vietoje abiem kojom.
- Peršoka per 15 cm horizontalią kliūtį.
- Lipa laiptais laikydamasis turėklų, o vėliau ir nesilaikydamas
- Moka išvengti kliūčių.
- Išbando įvairius judėjimo būdus: eina pirmyn, į šalį, pristatomu žingsniu, kryžminiu žingsniu, aukštai keliant kelius, mojančiomis kojas atgal, pritūpus, atbulomis.
- Šliaužia, ropoja grindimis, nuožulniai ir lygiagrečiai pakeltomis plokštumomis.
- Lipa gimnastikos sienele, perlipa ant įvairių minkštų statinių.
- Atlieka įvairius šuoliukus abiem kojom, peršoka nuo vieno daikto ant kito.
- Žaidžia judriuosius žaidimus greičiui, jėgai, vikrumui, koordinacijai, statikai.
- Atlieka jėgos, greitumo, vikrumo, lankstumo, koordinacijos lavinimo judesius
- Dalyvauja projektuose ir akcijose ir akcijose sveikatos ir judėjimo temomis.

Kontroliuoja ir koreguoja savo kūno padėtį sėdint, stovint, einant

- Susikibę rankomis juda rateliu, įsikibę vienas kito juda vorele, sustoję atlieka judesius.
- Įsisavina, supranta taisyklingos laikysenos reikalavimus, laikosi jų visą dieną.
- Atlieka nugaros, pilvo, krūtinės, pečių juostos raumenų harmoningą stiprinimą sudarydami „raumenų korsetą“, taiso pedagogo nurodytas klaidas, stengiasi judesius atlikti tiksliai ir teisingai.
- Atlieka statinius ir dinامينius pėdų ir blauzdų stiprinimo pratimus, įveikiant savo kūno svorį.
- Korekcinius pratimus atlieka žaisdami judriuosius, siužetinius žaidimus, namuose, kasdienėje veikloje.
- Avi tinkamą avalynę.
- Stebi savo laikyseną veidrodyje gulint, sėdint, stovint, ją tyrinėja, kontroliuoja.

Geba perteikti savo fizinės sveikatos stiprinimo patirtį kitomis priemonėmis

- Geba žaisti pritūpęs.
- Moka ridenti kamuolį, stumti mašinėlę ar vežimėlį ir eiti paskui jį.
- Piešia sporto tema.
- Sportuodami ir atsipalaidavimo metu atlieka kalbos, dainavimo užduotis.
- Įvairiomis priemonėmis tikrina savo fizinius gebėjimus, fiksuoja juos ir lygina su kitais vaikais.
- Dalyvauja sporto šventėse, sveikatos dienose, projektuose, akcijose, viktorinose

Atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija

- Išlaiko pusiausvyrą, derina rankų judesius.
- Stovėdamas meta, spiria kamuolį.
- Išmoksta važiuoti triratuku.
- Atsega ir užsega rūbų sagas, batų segtukus.
- Judriosios veiklos metu meta į taikinį, sega prie juostos segtukus, riša juosteles, klijuoja lipdukus ir pan.
- Lavina smulkiosios motorikos raumenis rašydamas molyje, smėlyje su pagaliukais, akmenukais, ir kita gamtine medžiaga.
- Piešia smulkius ornamentus, atlieka užduoteles pratybų sąsiuvinukuose.
- Piešdamas, kopijuodamas, bandydamas rašyti mokosi taisyklingai laikyti pieštuką

Geba orientuotis erdvėje

- Paima žaislus ir su suaugusiojo pagalba padeda juos į vietą.
- Žino, kas tai yra žemėlapis, supranta žemėlapio spalvas, pagrindinius ženklus.
- Mokosi taisyklingai laikyti žemėlapi, kad tai, kas yra prieš juos vietovėje, būtų prieš juos ir žemėlapyje.
- Keičiant ėjimo ar bėgimo kryptį, keičia ir žemėlapio padėtį.
- Atlieka teorines orientavimosi užduotis, skirtas ženklų, spalvų pažinimui tobulinti, atminčiai lavinti, suvokimo greičiui skatinti.
- Orientuodamiesi darželio kieme susipažįsta su čia augančiais augalais.
- Mokosi nepasimesti erdvėje, o pasimetus – ieškoti išeities

Judėdami erdvėje ją tyrinėja, džiaugsmingai eksperimentuoja judesiu

- Eina suaugusiojo parengtu „pratimų taku“, atlieka parodytus judesius ir sugalvoja savus.
- Keičia judėjimo kryptį, išvengia kliūčių, juda aplink daiktus, po jais, virš jų, pralenda pro juos.
- Suvokia kūno padėtį erdvėje, ją keičia pagal sumanymą arba nuorodą.
- Eksperimentuodami atranda naujus judėjimo būdus, kuria judėjimo variantus.
- Bando derinti kūrybinį judėjimą dviese, trise.

Savarankiškai pasirenka ir plėtoja judriąją veiklą

- Tyčia ieško sunkumų, todėl lipa ant smulkių daiktų, eina atbulas, užsimerkęs, spraudžiasi tarp baldų.
- Išbando savo galimybes panaudodami aplinkoje esančias priemones.
- Patys susikuria ir įveikia įvairius kliūčių ruožus.
- Priemonės judriajai veiklai panaudoja siužetinių žaidimų plėtojimui.
- Patys pasirenka ir išbando įvairias sporto šakas.

MENINĖ KOMPETENCIJA

Vertybinė nuostata- Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje

Esminis gebėjimas- spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

Vaiko gebėjimai ir veiksenos

Reiškia savo mintis, idėjas sumanymus dailės raiškos priemonėmis

- Keverzoja vertikalius, horizontalius brūkšnius popieriaus lape, piešia „karakulius”.
- Laisvai išreiškia patirtus įspūdžius, išgyvenimus ir sumanymus.
- Vaizduoja realius daiktus detalai, o abstrakcijas reiškia savitai.
- Su pieštuku, kreida, medžio anglimi, pagaliuku, ant įvairaus dydžio popieriaus lapo, ant sniego, smėlio veda linijas, kreives., ornamentus.
- Dėlioja iš pagaliukų, spygliukų įvairias linijas, kreives, vaizdus.
- Mokosi pajusti liniją, stebi dėmes, spalvas, formas ir šią patirtį panaudoja išgyvenimams, idėjoms reikšti.
- Intuityviai derina spalvas, sudaro kontrastus, siekia pasikartojančio ritmo ornamentuose.
- Mėgina atkurti tai, ką mato, matė, prisiminė, ką girdėjo.
- Mokosi išvedžioti žmogaus, žvėrelio siluetą, jų veido simbolius ir kitas detales.
- Puošyboje panaudoja įvairią gamtinę medžiagą: lapelius, gėlytes, žieveles, akmenėlius, kriauklytes ir kt.
- Bando iliustruoti grožinės literatūros kūrinius arba savo sugalvotus pasakojimus.
- Piešia geometrines formas, savo plaštakos, pėdos kontūrus, apvedžioja trafaretų formas, taip išgaudami norimą piešinį, paveikslą.
- Lipdo iš įvairių medžiagų: plastilino, molio, drėgno smėlio, sniego, tešlos.
- Mokosi lipdyti iš atskirų detalių ir skulptūrinių būdu, formą išgaudami iš vientiso medžiagos gabalo.
- Naudodami įvairaus storumo popierių mokosi aplikuoti plokščias ir pusiau plokščias formas, išgauna įvairias faktūras.

Geba išreikšti save erdvinėmis formomis

- Kuria savitus ornamentus aplikuodami iš geometrinių figūrų.
- Volioja, minko, spaudžia molį, plastiliną, sūrią tešlą.
- Konstruodami, statydami atranda formas, erdvės derinius, konstrukcijas.
- Bando atrasti tinkamiausią erdvės ir konstrukcijos santykį: mažoje erdvėje – mažos konstrukcijos, didelėje – didelės.
- Konstruoja iš gamtinės medžiagos, papildo darbą kitomis medžiagomis: siūlais, plastilinu, sagomis, spalvotu popieriumi ir pan.
- Lanksto iš popieriaus nesudėtingus lankstinius, juos puošia, panaudoja žaidimams.
- Pratinasi saugiai ir taupiai elgtis su dailės priemonėmis ir medžiagomis.

Geba dainuoti drauge su kitais vaikais ir vienas

- Laisvai judėdami eksperimentuoja balsu, toniniais ir ritminiais dariniais.

- Aktyviai dalyvauja aptariant naują muzikinį kūrinį, atskleidžia turimą patirtį, išsako savo emocijas.
- Kartu su suaugusiuoju aptaria dainos nuotaiką, poetinio teksto prasmę, dainos personažų charakterį, jausmus atspindinčią vaiko veido išraišką, kūno judesius, reikšmingiausias dainos momentus.
- Kartu su kitais vaikais atlieka priedainį, pritaria pasikartojantiems dainos motyvams, pakartoja dainos frazes.
- Kartu su kitais ir individualiai atlieka vokalinius pratimus, pratinasi girdėti save ir šalia esančius, derintis prie jų.

Vaikas geba kartu su kitais (synchroniškai) atlikti judesius pagal muziką.

- Kartoja įvairius suaugusiojo rodomus judesius Imituoja žaidimų personažus, keičia judesius pagal muziką, garsų stiprumą.
- Ritminius instrumentus ir kūno judesius naudoja įvairiose situacijose, gamtos objektams bei žmogaus sukurtiems daiktams vaizduoti.
- Tyrinėja, kurias kūno dalis galima ritmiškai judinti, kurios gali padėti išgauti ritminius garsus.
- Bando išgauti ritmą nekeisdami kūno padėties erdvėje (siūbuodami, pritūpdami ir pan.) bei judėdami erdvėje (žygiuodami, šuoliuodami ir pan.).
- Kartu su kitais vaikais atlieka vienodo tempo ratelius.

Žino ir naudoja muzikinio folkloro elementus

- Vaikai mokosi žaidinimų, kykavimų, lietuvių liaudies dainelių ir ratelių.
- Vaikas mokosi skaičiuočių, garsų pamėgdžiojimų, erzinimų, skandavimų, gyvūnijos apdainavimų, liaudies dainų.
- Su suaugusiojo pagalba bando perprasti folklore užkoduotus dorovinius, moralinius ar estetinius vertinimus.
- Mokosi pasišaipymų iš vardų, bendraudamas su kitais vaikais kuria savitus pasišaipymus iš draugų vardų.
- Mokosi dialogo formos folklorinių dainelių.
- Kartu su kitais vaikais rengia koncertus, vakarones, dalyvauja miesto renginiuose.

Vaikas geba žaisti ir šokti pagal įvairią muziką

- Eina rateliu susikibę rankomis, atlieka suaugusiojo rodomus judesius.
- Keičia judesius pagal muzikos charakterį ir stiprumą.
- Mokosi atskirti mažiau kontrastišką muziką, garsų ir tylų grojimą, greitą ir lėtą tempą.
- Mokosi šokio figūrų, jas atlieka derindamasis prie kitų vaikų.
- Šoka tautinius šokius, pajunta tautos charakterį, susipažįsta su tautiniais kostiumais, raštais.
- Šoka su įvairiomis priemonėmis: kaspinais, lietučiais, balionais, skarelėmis, vėduoklėmis, lankais, kamuoliais, gėlėmis ir t.t.

Atpažįsta vaidybinės ir teatrinės veiklos žanrus aplinkoje ir naudoja veikloje

- Žiūri stalo, lėlių teatro vaidinimus, patys įsijungia į veiksmą.
- Lankosi įvairiuose spektakliuose, juos aptaria, pratinasi atpažinti ir įvardinti žanrą (dramos, lėlių, pantomimos ir pan.).

<ul style="list-style-type: none"> • Pratinasi pastebėti, atpažinti ir pasakyti, kokie vaidybiniai elementai naudojami grupės veikloje darželyje ir teatro vaidinimuose. • Žaidžia vaidmeninius žaidimus panaudodami lėles, kaukes, aplinkos daiktus.
ESTETINIS SUVOKIMAS
Vertybinė nuostata- domisi, gėrиси, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.
Esminis gebėjimas - jaučia, suvokia ir apibūdina elementarius muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno ypatumus, grožisi meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, žavisi aplinkos grožiu, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais, pastebėjimais vertinimais.
<p>Vaiko gebėjimai ir veiksena</p> <p><i>Geba pasidalinti įspūdžiais apie savo, draugų ar profesionalų vaidinimą</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mokosi pasakoti, kokį veikėją vaidino, koks jo charakteris, ką jis veikė, kas nutiko vėliau. • Bando vertinti savo sukurtą vaidmenį, analizuoja asmeninius pasiekimus. • Atpasakoja, ką matė scenoje, kokie spektaklio veikėjai, ką suprato. • Pasakoja apie vaidinimo sukeltą nuotaiką, reiškia asmenines emocijas, vertinimus.
<p><i>Geba stebėti aplinką, kaupiti žinias ir įspūdžius, panaudoti juos kūryboje</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stebi ir gėrиси aplinkos daiktais, gamta ir jos reiškiniais. • Lankosi dailės darbų parodose, varto reprodukcijų albumus, analizuoja, kokie yra praeities, o kokie dabarties kūriniai. • Pasivaikščiojimų metu grožisi ir aptaria skulptorių ir architektų darbus. • Vartydami knygeles iliustracijose išvelgia realų ar fantastinį pasaulį, apibūdina savo pojūčius. • Grožisi savo ir kitų dailės kūryba, dalinasi įspūdžiais. • Domisi draugų idėjomis, gėrиси jų darbais. • Kuria pasakojimus pagal savo ir draugų dailės darbelius.
<p><i>Vaikas geba įsiklausyti į melodiją, pajusti muzikinio kūrinio tempą, dinamiką, išgirsti ir išskirti atlikimo ypatumus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Susikaupęs klausosi įvairių muzikinių kūrinių, „diriguoja“, judesiu spontaniškai reaguoja į muzikinio kūrinio ypatumus. • Mokosi jausti ir išgyventi skambančią muziką, pajusti estetines muzikinių kūrinių savybes ir jomis gėrėtis. • Apibūdina ir vertina muziką, perteikia savo mintis. • Klausydamas įvairios muzikos mokosi skirti muzikinius žanrus . • Išsako išgyvenimus, patirtus klausantis muzikos, įsisąmonina savo emocijas, įsijaučia į draugų pasakojimus.
<p><i>Saugoja ir puoselėja kultūrinės vertybes</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktyviai dalyvauja šventinių rytmečių programėlėse. • Švenčia kalendorines šventes. • Susipažįsta su etnokultūrinėmis tradicijomis. • Mokosi tradicinių liaudies dainelių, žaidimų, ratelių. • Išmoksta patarlių, priežodžių, juos panaudoja šnekamojoje kalboje. • Lankosi mugėse, susipažįsta su tradiciniais lietuvių amatais. • Lankosi mieste organizuojamuose koncertuose, spektakliuose, renginiuose.

<ul style="list-style-type: none"> • Suaugusiojo padedami rengia koncertus, spektaklius darželyje.
KŪRYBIŠKUMAS
Vertybinių nuostata- jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą
Esminis gebėjimas- savitai reiškia savo išpūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.
<p>Vaiko gebėjimai ir veiksena</p> <p><i>Geba kurti įsivaizduojant, fantazuojant, modeliuojant, taikant įvairias dailės technikas</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ima dažus pirštukais, tepa juos ant popieriaus. Įvairios faktūros daiktus tepa dažais, jų pėdsakus palieka popieriaus lape. • Tyrinėja dailės priemones – pieštukus, teptukus, kreideles, guašą, plastiliną... • Eksperimentuoja skirtingomis formomis ir spalvomis, įrankiais, popieriumi ar senu audiniu. • Bando įvairius vaizdavimo būdus: piešimą, tapymą, liejimą, štapavimą, lipdymą, aplikavimą. • Viename darbelyje derina keletą dailės technikų. • Eksperimentuodami mokosi atskirti natūralias medžiagas: medį, odą, audinį, gintarą, geležį, akmenį, molį, smėlį, šiaudą, popierių, skystas medžiagas. • Siūlo idėjas, ką galima iš jų sukurti. Ieško kitokių technologinių sprendimų, kokiais būdais galima sukurti, pagaminti darbelį, nupiešti piešinį, nulipdyti ar suklipuoti. • Kuria meninį apipavidalinimą savo pagamintoms žaidimų priemonėms. • Dalyvauja rengiamose grupės, darželio, kitų įstaigų dailės darbų parodėlose.
<p><i>Muzikiniiais garsais, šokio judesiais geba įprasminti savo mintis, idėjas, jausmus, patirti kūrybinės veiklos džiaugsmą.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagal muziką atlieka imitacinius judesius (šokinėja kaip varlytės, supa lėlę). • Eksperimentuoja įvairiomis muzikos priemonėmis, garsais, išsiaiškina, kaip ir kokiomis priemonėmis galima muzikuoti, kaip muzikiniiais garsais perteikiama nuotaika. • Spontaniškai ir tikslingai kuria muziką, reiškia mintis muzikos garsais. • Kuria muziką be išankstinio pasirengimo. • Kuria savitą muzikinį produktą: melodiją, ritminį pratimą, nedidelės apimties muzikinę pjesę, pritarimą dainai. • Kuria muzikines kompozicijas ilgesnį laiką, jas keletą kartų taiso, koreguoja. • Atlieka kitų vaikų sukurtas kompozicijas. • Muzikine idėja pavaizduoja kokį nors įvykį ar gamtos reiškinį, perteikia žmogaus ar gyvūno charakterį. • Atlieka nesudėtingus šokio judesius pagal įvairią muziką, pats kuria nesudėtingus šokius.
<p><i>Vaidina laisvai ir išraiškingai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bando spontaniškai vaidinti improvizacijose, lėlių teatre. • Bando kurti savo vaidinimus, naudoja žaislus, karūnėles ir kitas priemones. • Pratinasi vaidinti žiūrovams: jaunesniems vaikams, tėveliams, svečiams. • Mokosi sukurti veikėjo nuotaiką, veiksmų eigą, kalbos intonaciją. • Kuria vaizdelius su žodžiais ir be jų; su partneriais ir be jų. • Žaidžia socialinius žaidimus, panaudoja žodines ir judesių raiškos priemones pasirinktam vaidmeniui atskleisti.

- Bando suvokti, kad spektaklis – tai komandinis darbas, prisiimti atsakomybę už jam patikėtą vaidmenį ir galutinį rezultatą.
- Pagal savo sumanymą iš žaislų, daiktų, taip pat dailės priemonėmis kuria dekoracijas, vaidinimo reikmenis.

Ugdymo(si) aplinka, priemonės

Ugdymo aplinka yra ugdymo turinio dalis, padedanti siekti ikimokyklinio ugdymo(si) tikslų. Kuriama ugdymo aplinka, atitinkanti vaikų amžiaus tarpsnius. Kuriant ugdomąją aplinką, atsižvelgiama ne tik į vaikų amžių, poreikius, gebėjimus, bet ir į jų lytį. Jei grupėje daugiau berniukų, tai daugiau vietos skiriama judėjimui. Siekiame, kad aplinka būtų saugi, funkcionali, estetiška, pritaikyta vaikų reikmėms ir interesams. Įgyvendinant ugdymo programą, bus užtikrintas visapusiškas vaiko ugdymas, kreipiamas dėmesys socialinės atskirties mažinimui. Pedagogų ir vaikų santykiai grindžiami pasitikėjimu ir pagarba. Taikomi įvairūs ugdymo(si) metodai: žaidimai, stebėjimas, eksperimentavimas, tyrinėjimas, išvykos, ekskursijos, interpretacija, pokalbis, diskusija, STEAM, kūrybiškumą skatinantys aktyvieji („minčių lietus“, problemų sprendimo, idėjų kūrimo ir kt.), projektų, IKT taikymas. Didelis dėmesys skiriamas individualizuotam vaikų ugdymui. Pirmiausia siekiama pažinti vaiką, individualų jo raidos bei vystymosi tempą. numatyti individualius ugdymosi būdus ir metodus.

Vaikams suteikiama galimybė rinktis veiklą atitinkamai suplanuotoje ir įrengtoje erdvėje: sporto ir muzikos salėse, lauke ir grupėse, kurios suskirstytos į veiklos centrus. Juose kaupiamos pažinimo ir žaidimo priemonės. Tinkamai sumodeliuota erdvė skatina vaikų socialinių, pažinimo, psichologinių bei kitų problemų sprendimo įgūdžių formavimąsi, ugdo savarankiškumą.

Organizuojant ugdymą, siekiama maksimaliai patenkinti ypatingai gabių vaikų interesus, kuriama aplinka, laipsniškai sunkesne tvarka pateikiant pažintinę medžiagą toje srityje, kurioje vaikas gabus.

Grupės erdvė suskirstyta į įvairios veiklos zonas, kur vaikai gali žaisti nedidelėmis grupelėmis. Aplinka pritaikyta laisvam, kūrybiškam žaidimui. Laisvasis žaidimas kaitaliojamas su grupine veikla. Kiekviena grupė turi savitas ugdymo priemones, kurios atitinka vaikų amžių, skatina vaiką laisvai veikti: piešti, muzikuoti, žaisti, kurti, eksperimentuoti ir kt. Jos gerai apgalvotos ir išdėstytos taip, kad vaikas gali veikti be suaugusiojo vadovavimo. Vaikai ugdomi išnaudojant ir kitas įstaigos bei miesto erdves. Ugdymo turinys parengtas remiantis vaiko amžiaus tarpsnių ypatumais, padedant jam geriau suvokti save, lengviau išgyventi kylančias krizes, išvengti socialinės atskirties ir patirti sėkmę ugdantis.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaikų pasiekimų vertinimas – tai duomenų rinkimas apie kiekvieno vaiko individualius poreikius, interesus, gebėjimus, ugdymosi pasiekimus bei nuolatinis informacijos apie daromą pažangą kaupimas ir apibendrinimas.

Vaiko pasiekimai ir pažanga stebimi ir fiksuojami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą, kuriame išdėstyta aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais, kuriuos vaikas turėtų įgyti iki šešerių metų.

Vertinimo tikslas – nustatyti vaiko vystymosi raidą, jo daromą ugdymo(si) pažangą, pokyčius, jo individualumą, išsiaiškinti specialiuosius poreikius. Vertinama individuali kiekvieno vaiko pažanga ir pasiekimai, nelyginant su kitais vaikais.

Vertinama vaiko kiekvienos ugdymo srities pasiekimai su išskirta esmine nuostata ir esminiu gebėjimu, kuriuos vaikas turėtų įgyti iki 6-erių metų, t. y. per visą ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpį, nustatant pasiektą lygį pagal 6 pasiekimų žingsnius.

Vaiko ugdymo(si) pažangos vertinimą atlieka tėvai, grupės pedagogai, vaikai:

- tėvai vertina vaiko „augimą“ grupėje;
- pedagogai vertina kiekvieno vaiko pasiekimus, pažangą;
- vaikai įsivertina savo pokyčius (kiek aš paaugau? ką aš galiu?).

Vaiko pasiekimų vertinimo metodai

- pokalbis su vaiko tėvais (globėjais), siekiant išsiaiškinti tėvų lūkesčius dėl vaiko ugdymo(si) ir sužinoti nuomonę apie vaiko pasiekimus ir pažangą;
- pokalbis su vaiku, siekiant išsiaiškinti, kaip vaikas gali išsakyti savo mintis, samprotavimus, požiūrius, išgirsti komentarus apie savo ar kito vaiko veiklą;
- stebėjimas – pagrindinis vaiko pažinimo būdas, kurį taiko įstaigos pedagogai;
- vaikų veiklos rezultatų analizė (kūrybos darbų analizė, vaizdo įrašų analizė, vaiko veiklos nuotraukos su aprašais, žodinė kūryba, rašytinės kalbos pavyzdžiai ir kt.).

Vertinant vaiko ugdymo(si) pasiekimus, siekiama:

- pažinti vaiką ir jo individualybę;
- išsiaiškinti kiekvieno vaiko poreikius ir galimybes;
- nustatyti pasiekimų lygį ir daromą pažangą;
- padėti vaikui pačiam susivokti, kas jam sekasi gerai ir kur reikia pagalbos;
- informuoti tėvus ir siekti bendradarbiavimo;
- pamatyti ir įvertinti savo darbo veiksmingumą;
- gerinti tėvų švietimo kokybę bei jų įsitraukimą į vaiko ugdymo(si) procesą įstaigoje.

Vertinimo privalumai:

- puoselėja integralią asmenybę, visas asmenybės savybes, neslopina vaiko prigimtinių galių bei talentų;
- laiduoja kiekvienam ugdytis pagal savo jėgas ir sugebėjimus; laiduoja psichologinį saugumą (aš ugdausi, kiek galiu).

Pagrindiniai vaiko pasiekimų vertintojai yra mokytojai. Vaiko pasiekimų vertinime dalyvauja tėvai (globėjai) ir patys vaikai. Specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų pasiekimų vertinime dalyvauja lopšelio-darželio specialistai. Jie teikia rekomendacijas grupių mokytojoms, tėvams (globėjams) apie vaiko ugdymosi galimybes, perspektyvas, aptaria pagalbos teikimo būdus. Pedagoginei psichologinei tarnybai rekomendavus, sudaromos individualios programos vaikams, kuriems ugdymo turinys pritaikomas.

Pirminis vaiko pažinimas prasideda nuo pokalbių su tėvais (globėjais) apie vaiką. Vaikui pradėjus lankyti įstaigą, išsiaiškinami tėvų (globėjų) lūkesčiai, surenkama jų nuomonė apie vaiko gebėjimus, individualius ypatumus. Pedagogai vertina vaiko gebėjimus pagal visas ugdymo sritis, nustato vaiko pasiekimų žingsnelį ir numato silpniau išreikštus gebėjimus. Tėvų ir pedagogų vertinimas apie vaiko pasiekimus užrašomas vaiko pasiekimų ir pažangos apraše.

Informacija apie kiekvieno vaiko pasiekimus ir pažangą renkama viso vaiko ugdymosi įstaigoje metu. Su vaiku aptariama, kas jam sekėsi, kas buvo sunku, ką jis sužinojo, kaip jautėsi. Po pirmo ir antro pusmečio atliekama surinktos informacijos apie vaiko pasiekimus ir pažangą analizė. Atsižvelgdama į vaiko pasiekimų rezultatus, mokytoja planuoja tolesnę vaiko ugdymą(si). Vaiko pasiekimai aptariami su tėvais (globėjais) individualių pokalbių metu.

Vaiko ugdymo(si) pasiekimai fiksuojami ir kaupiami Vaiko aplanke. Į aplanką dedamas pedagogų ir tėvų vertinimas apie vaiko pasiekimus, pačių vaikų mintys, pedagogų atliktų stebėjimų apibendrinimai ir išvados, tikslingai atrinkta vaiko pažangą ir pasiekimus rodanti informacija, vaiko dailės ir kiti darbeliai. Asmeninė vaiko pažanga stebima ir fiksuojama individualios pasiekimų pažangos grafike.

Vaikui pereinant į priešmokyklinio ugdymo grupę, įvertinami jo gebėjimai ir pasiekimai, įgyti per visą ikimokyklinį laikotarpį. Ši informacija perduodama priešmokyklinio ugdymo pedagogui.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Geros mokyklos koncepcija. Vilnius, 2015.
2. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. Prieiga internetu: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517>
3. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas, Vilnius, 2011.
4. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I – 983.
5. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, LR ŠMM, 2014.
6. Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinės rekomendacijos“ (ŠMM Švietimo aprūpinimo centras, 2015 m.).
7. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Prieiga internetu <http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/naujienos/ipup-projekto-naujienos/paskelbtaikimokyklinio-ugdymo-metodiniu-rekomendaciju-elektronine-versija/20064>
8. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. – V.: Leidybos centras, 1993.
9. Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. I dalis Monkevičienė O. – V.: Leidybos centras, 1995.
10. Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. II dalis Monkevičienė O. – V.: Leidybos centras, 1995.
11. Projektų metodo pagrindai. Graitienė V.– V.: „Gimtasis žodis“, 2009.
12. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. Szarkowicz D. – Thomson Social Science Press, 2011.
13. Pažangi pedagoginė praktika ir pedagoginės inovacijos Lietuvos vaikų darželiuose, 2018.
14. Kūrybiškumas vaikų darželyje. Becker-Textor Ingeborg, 2001.
15. Raidos psichologija. Žukauskienė R. Margi raštai, Vilnius 1998.
16. Demokratiškos pedagogikos matai Ch. R. Mathiasen, E.Staerfeldt (sud.). Vilnius, 2005.
17. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Diane trister Dodge, Laura J. Colker, Cate Heroman, 2007.
18. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. Bakūnaitė J. – Eugrimas J., Vilnius, 2007

19. Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
20. Gyvenimo įgūdžių programa: <http://www.smm.lt/uploads/documents/gyvenimo-igudziu-programa>.